

D.E.U. br. 25 / 005

HRVATSKI SABOR
Odbor za vanjsku politiku

Klasa: 022-03/25-01/82
Urbroj: 6521-3-25-2

Zagreb, 19. studenoga 2025. g.

**PREDSJEDNICA ODBORA ZA
EUROPSKE POSLOVE**
gđa. Jelena Miloš

PREDMET: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom Odboru i Odboru regija: „strategija EU-a za stvaranje zaliha: poboljšanje materijalne pripravnosti EU-a za krize“ COM (2025) 528

Odbor za vanjsku politiku Hrvatskoga sabora, na 12. sjednici održanoj 13. studenoga 2025. godine, razmotrio je **Stajalište Republike Hrvatske o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom Odboru i Odboru regija: „strategija EU-a za stvaranje zaliha: poboljšanje materijalne pripravnosti EU-a za krize“ COM (2025) 528**, koje je, sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora Odbor za europske poslove prosljedio na razmatranje Odboru za vanjsku politiku, aktom od 3. listopada 2025. godine. Dokument Europske unije nalazi se u Radnom programu za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2025. godinu.

Stajalište je Koordinacija za vanjsku i europsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/25-07/311, URBROJ: 50301-21/06-25-2 na sjednici održanoj 29. rujna 2025. Europska Komisija je navedenu Komunikaciju objavila 9. srpnja 2025., slijedom istoimene inicijative iz Programa rada Europske komisije za 2025. godinu.

Nastavno na izvješće „Jačanje civilne i vojne pripravnosti i spremnosti Europe“ i europsku strategiju za Uniju pripravnosti, Europska komisija je 9. srpnja 2025. predstavila Strategiju za stvaranje zaliha.

Strategija EU-a za stvaranje zaliha: poboljšanje materijalne pripravnosti EU-a za krize“ temelji se na istim načelima kao i Strategija za Uniju pripravnosti tako što obuhvaća sve opasnosti, sve razine vlasti i društvo u cjelini za postizanje ciljeva strategije. Ovom Strategijom predlaže se integracija svih postojećih napora za stvaranje zaliha na razini EU-a vezano za krize ili sukobe i želi se poboljšati pristup kritičnim resursima, uključujući medicinske protumjere, kritične sirovine, energetska opremu, skloništa, a potencijalno i poljoprivredno-prehrambene proizvode i vodu. Strategija bi trebala pružiti podršku državama članicama uz poštovanje njihovih nadležnosti. U okviru Strategije uvodi se koncept materijalne pripravnosti koji pokriva cijeli ciklus i lanac opskrbe osnovnim dobrima. Strategija se odnosi na sedam osnovnih područja:

1. bolja koordinacija među državama članicama i EU-om;
2. predviđanje, anticipacija i strateško planiranje;
3. nadomještanje nedostataka stvaranjem strateških zaliha EU-a;
4. jačanje pouzdanosti i interoperabilnosti prometne i logističke infrastrukture;

5. jačanje civilno-vojne suradnje;
6. poticanje javno-privatne suradnje;
7. poticanje suradnje u vanjskom djelovanju i međunarodnim partnerstvima.

Za svako područje navedene su glavne mjere i aktivnosti za ispunjavanje predviđenih ciljeva, koje su ili nove aktivnosti ili nadogradnja postojećih aktivnosti, primjerice u okviru Strategije za Uniju pripravnosti koje će Komisija provoditi samostalno ili u suradnji s državama članicama, Europskom službom za vanjsko djelovanje i drugim dionicima. Jedna od glavnih mjera bit će uspostavljanje Mreže EU-a za stvaranje zaliha, svojevrsni forum za raspravu koji će imati savjetodavnu ulogu i koji će davati preporuke o pitanjima kao što su zahtjevi za količinom te surađivati s državama članicama, privatnim i vojnim sektorom. U okviru mjera predlaže se i da Europska unija i države članice EU-a ojačaju suradnju sa susjednim zemljama, partnerskim zemljama sličnih stavova i međunarodnim organizacijama u području pripravnosti na krize, primjerice zdravstvene. Neće biti posebnog financijskog instrumenta namijenjenog isključivo za stvaranje zaliha i materijalnu pripravnost, ali će Komisija u prijedlogu novog Višegodišnjeg financijskog okvira nakon 2027. godine uzeti u obzir značaj materijalne pripravnosti i strateškog stvaranja zaliha Europske unije. Uz Strategiju dolaze i dva priloga od kojih Prilog I. sadrži EU pravni i politički okvir od značaja za materijalnu pripravnost koji je uključen u evidentiranje dok se Prilog II. odnosi na budućnost zaliha koje su obuhvaćene rescEU rezervama. Strategijom EU-a za stvaranje zaliha namjeravaju se objediniti svi postojeći sektorski naponi za stvaranje zaliha, ojačati pristup ključnim resursima diljem EU-a i kombinirati centralizirane rezerve na razini EU-a s doprinosima država članica, uz potporu javno-privatnih partnerstava, kako bi se osigurala učinkovitost, fleksibilnost i ekonomičnost. Strategija je osmišljena kako bi se u slučaju krize osigurale osnovne potrebe, kao što su hrana, voda, nafta, gorivo i lijekovi. Radi se o prvom koraku sveobuhvatnog pristupa EU-a u stvaranju zaliha. Strategija obuhvaća cijeli ciklus stvaranja zaliha, od predviđanja do praćenja lanaca opskrbe, mjera za jačanje sigurnosti opskrbe, upravljanja stvaranjem zaliha te njihovu distribuciju, a primjenjuje se na osnovna dobra neophodna za održavanje vitalnih društvenih funkcija. Strategija za stvaranje zaliha predstavljena je 9. srpnja 2025. godine i predstavlja jedan od prioriteta danskog predsjedanja. Dansko predsjedništvo je u početku predvidjelo izradu zaključaka Vijeća vezano za strategiju, ali se od toga odustalo zbog velike razlike u stavovima država članica o većini pitanja.

Stajalište Republike Hrvatske predstavio je državni tajnik Ministarstva vanjskih i europskih poslova. U uvodnom dijelu naveo je kako Republika Hrvatska pozdravlja objavu Strategije stvaranja zaliha EU-a te smatra kako njezina buduća provedba zahtijeva detaljan i koordiniran pristup na svim razinama vlasti, uz uključivanje nadležnosti više relevantnih resora, jer predstavlja jednu od ključnih komponenti pripravnosti Europske unije na krize te je sastavni dio ukupnog odvratanja i spremnosti za scenarij sukoba. Krize ne pogađaju isključivo jednu državu članicu s obzirom da države članice Europske unije funkcioniraju na jedinstvenom tržištu u integriranim lancima opskrbe pa poremećaji u dostupnosti kritičnih materijala ili tehnologija zahtijevaju sposobnost zajedničkog reagiranja na razini unije. Republika Hrvatska pozdravlja ovu inicijativu i u skladu s usvojenom Strategijom pripravnosti smatra da jačanje kapaciteta za pripravnost mora ostati jedan od ključnih prioriteta djelovanja EU-a i država članica. Države članice se pritom ne mogu oslanjati isključivo na Mehanizam unije za civilnu zaštitu. Stoga Republika Hrvatska podržava ovaj pokušaj sveobuhvatnog, međusektorskog pristupa EU-a u stvaranju zaliha uz napomenu da oni nadopunjuju, ali ne zamjenjuju nacionalne napore u jačanju pripravnosti. Države članice i dalje trebaju ostati nadležne i odgovorne za vlastite strateške robne zalihe. Republika Hrvatska smatra da stvaranje zaliha na razini EU-a i u okviru rescEU kapaciteta mora biti usklađeno s usvojenim Ciljevima otpornosti Unije za katastrofe (DRGs). Umjesto pasivnog gomilanja zaliha, Hrvatska se zalaže za aktivni pristup i razvoj samodostatnosti EU-a u cjelini te smatra da bi planirana sredstva za nabavu djelomično trebala preusmjeriti na istraživanje i razvoj te podizanje ostalih kapaciteta unutar Europske unije pored onih obuhvaćenih rescEU čime bi se smanjila ovisnost o partnerima izvan EU-a. U tu svrhu potrebno je integrirati sustavnu procjenu rizika i ranjivosti u procjenu pripravnosti EU-a i država članica. Kontinuitet ključnih lanaca opskrbe tijekom izvanrednih situacija mora biti očuvan pa bi se prioritet trebalo dati nabavi unutar granica EU-a što je pouka izvučena iz iskustva pandemije COVID-19. Od ključne važnosti u tom kontekstu je bliska suradnja s privatnim

sektorom na razini EU-a. Hrvatska podržava isticanje važnosti prometne i logističke infrastrukture u osiguravanju opskrbnih lanaca u kriznim okolnostima te upućuje na nužnost usmjeravanja napora prema jačanju interoperabilnosti prometnih sustava, digitalizaciji procesa i razvoju prometne infrastrukture s dvojnog namjenom. Također ukazuje kako je važno pronaći brz i učinkovit odgovor na krizne situacije i kao promjer navodi *Koridor solidarnosti*. Istaknuo je kako je Hrvatska 6. lipnja 2025. usvojila novi Zakon o kritičnoj infrastrukturi, kojim je definirano 15 sektora, koji propisuje obveze subjekata iz privatnog i javnog prostora u pogledu zaštite i upravljanja rizicima. Republika Hrvatska podržava jačanje civilno-vojne suradnje.

U kontekstu otvorenih pitanja Republika Hrvatska zamjećuje da se Strategijom ne definiraju dovoljno detaljno način provedbe i rokovi kao ni mehanizmi za koordinaciju između nacionalnih tijela i EU razine te funkcioniranja Mreže EU-a za stvaranje zaliha. Također Republika Hrvatska smatra kako je neophodno razgraničiti pitanje nadležnosti između EU i nacionalne razine pri čemu nacionalne zalihe trebaju biti isključivo u nadležnosti država članica. Nadalje, Republika Hrvatska smatra da povećanje zaliha, odnosno stvaranje novih može predstavljati znatno opterećenje za proračune država članica, Europska komisija nije predvidjela zaseban mehanizam za financiranje u okviru novog Višegodišnjeg financijskog okvira, stoga Republika Hrvatska smatra kako bi bilo potrebno podijeliti s državama članicama informacije o dostupnim izvorima financiranja. Što se tiče utjecaja provedbe dokumenta na proračun RH u ovom trenutku nije moguće procijeniti utjecaj provedbe na proračun, ali povećanje zaliha može predstavljati znatno dodatno opterećenje za proračune država članica.

Odbor za vanjsku politiku je bez rasprave, jednoglasno (s osam glasova „za“) donio sljedeće

MIŠLJENJE

Podržava se Stajalište Republike Hrvatske o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom Odboru i Odboru regija: „strategija EU-a za stvaranje zaliha: poboljšanje materijalne pripravnosti EU-a za krize“ COM (2025) 528

PREDSJEDNIK ODBORA

Andro Krstulović Opara